

**STERKE
ERVEN**

Sojavrije varkens: 'Zelfde resultaten, wel duurder'

'Ik verwacht mega-veel rechtszaken met dit beleid'

Nog veel onduidelijk bij uitrol FarmerFriendly

Varkenshouders staan bloot aan te veel stof in stal

THEMA
Voeding
en fokkerij

'Genetische potentie voederconversie onbenut'

Eerste resultaten Vlaamse proef sojavrije varkens zijn bekend

Sojavrije varkens: 'Zelfde resultaten, wel duurder'

De eerste proefresultaten van sojavrije varkens op het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw in het Vlaamse Bocholt wijzen uit dat groeiprestaties en karkasconformatie weinig afwijken van standaard gevoederde varkens. Het karkasrendement is iets lager en het margeverschil was per varken zo'n 2 euro in het voordeel van het standaardvoer.

Vorig jaar startte het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw (PVL) een proef met sojavrije varkens in het kader van het demonstratieproject 'Sojavrije varkens en kippen'. Dit is een project betaald door de Vlaamse Overheid en de Europese Unie. De hoofddoelstelling van dit project is om te demonstreren dat alternatieve Europese eiwitbronnen bruikbaar zijn als grondstoffen om in

varkens- en kippenvoerders te worden ingemengd en dat er eveneens op lange termijn een rendabel verdienmodel kan aan gekoppeld worden. Er zijn heel wat partners bij betrokken zoals PVL, het Algemeen Boerensyndicaat (ABS), Evap Proefbedrijf Pluimveehouderij, ILVO, Inagro en Arvesta. Het project startte in april 2021 en loopt tot 31 maart 2023. De dierproef vond plaats in de proefstal-

len van PVL in Bocholt. In deze stallen is ruimte voor 360 biggen en 720 vleesvarkens. Op de planning staat ook nog een proef met biggen.

Juiste aminozuurverhouding

De soja werd vervangen door een combinatie van grondstoffen. Er werd gekozen voor grondstoffen die in Europa geteeld

◀ In de proefstal worden 360 biggen en 720 vleesvarkens gehouden. De technische resultaten voor groei, voederopname en voederefficiëntie gaven gelijke uitslagen, maar het slachtrendement was minder.

De voederinstallatie van het proefbedrijf. Hier komen de verschillende silo's binnen en is het mogelijk om mengelingen van verschillende afgewerkte voeders te maken (voor bijvoorbeeld geleidelijke faseovergangen).

worden, zodat ze makkelijk aangevoerd kunnen worden. Sam Millet, expert varkensvoeding bij het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) coördineerde de voederformulering. De nutriëtnormen voor de voeders (bijvoorbeeld lysine en energiegehalte) en maximale inmengpercentages van grondstoffen werden bepaald in overleg met de diervoederindustrie. Belangrijk was dat ze een goede aminozuurverhouding hebben om optimale prestaties van de varkens te behouden. „Soja heeft een interessante aminozuursamenstelling voor mens en dier”, zegt Millet. „Daardoor is soja zo dominant geworden in de veevoedersector. Door een combinatie van grondstoffen konden we in het sojavrije voeder ook een gebalanceerde aminozuursamenstelling bekomen. Voor de mens zijn trouwens aminozuren uit dieren meer gebalanceerd dan in eiwit uit planten.” De onderzoekers hebben voeders proberen maken die relevant zijn voor de praktijk. Millet: „In samenspraak met enkele nutritionisten uit de diervoederindustrie hebben we nutriëtnormen opgesteld met laag eiwit-voeders om zo vooruit te lopen op wat mogelijk in de toekomst nodig zal zijn. Als alternatieve

eiwitbronnen gebruikten we erwten, tarwegluten, koolzaadschroot, zonnepitschroot, aardappelwit en DDGS (Distiller's Dried Grains with Solubles), een bijproduct uit de bio-ethanolindustrie. Met een computerprogramma zochten we dan naar de optimale combinatie van grondstoffen.” De voedersamenstelling kan volgens Sander Palmans, coördinator van het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw (PVL), steeds worden bijgestuurd: „Nieuwe grondstoffen moeten steeds geëvalueerd worden zodat de veevoederfabrikanten keuze hebben uit zo veel mogelijk grondstoffen met een zo goed mogelijk gekende samenstelling.”

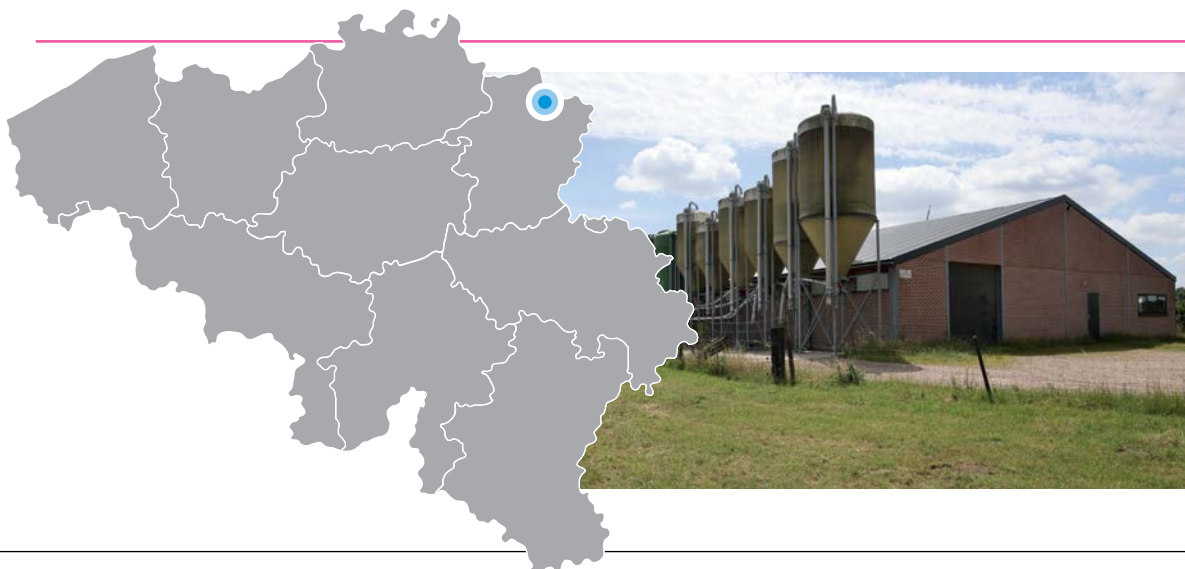
Impact varkens

Het sojavrije voeder heeft de varkens in de proefstal duidelijk wel gesmaakt. Er werd gestart met varkens vanaf 25 kilo, dus niet met biggen. De onderzoekers benadrukken dat de impact op de varkens beperkt was. Er was weinig verschil in de groei, de voederconversie, gezondheid en de slachtkwaliteit van de varkens. Het karkasrendement (de verhouding van karkasgewicht en levend gewicht) was wel bijna 1 procent lager

bij de sojavrije varkens, wat erop kan wijzen dat ze een groter maagdarmpakket ontwikkelen. Waarschijnlijk moest het verteringsstelsel wat harder werken om dit voeder te verteren.

De bedoeling was in de eerste plaats om aan te tonen dat het mogelijk is om sojavrije varkens op te kweken. Daarnaast willen de partners nagaan of er een rendabel productieverhaal kan worden gebouwd. „We hebben de voersamenstelling zo ontwikkeld dat alle nutriënten aanwezig zijn met minimale meerkosten”, geeft Sander Palmans aan. „Maar een sojavrij varken produceren is wel duurder. In deze proef zo'n 2 euro. Op duizenden varkens kan dat wel oplopen. Maar misschien wil de consument er ook meer voor betalen.” De milieu-impact wordt later in het project nog berekend. „We verwachten dat de carbon footprint per kilogram varken een stuk lager zal liggen,” zegt Sam Millet. „De soja uit Zuid-Amerika heeft een vrij hoge carbon footprint die sterk doorweegt in de totale carbon footprint van standaard gevoederde varkens.”

De voeders werden geproduceerd door Arvesta, voorheen AVEVE, een Belgische bedrijvengroep die actief is in de land- en tuinbouw. Dirk Bogaerts, manager ▶

Proefcentrum Bocholt

Het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw in Bocholt (BE) doet onderzoek naar varkens en melkvee. Het centrum vertaalt wetenschappelijke kennis in iets waar landbouwers wat mee kunnen doen. Het PVL werd opgericht in 1989, met als kerntaak praktijkgericht onderzoek naar voederteelten en de stalinfrastructuur voor varkens en melkvee. Later werd dit ook uitgebreid naar projecten rond agrarisch natuurbeheer en kleinschalige waterzuivering.

Sander Palmans van PVL. „Onze proef toont aan dat het wel degelijk mogelijk is om voeders zonder soja te produceren en varkens kunnen ook opgroeien zonder soja.”

nutritional solutions monogastrics bij Arvesta, heeft alle grondstoffen uit Europa gehaald. Bogaerts ziet potentieel in sojavrij voer. „We laten de keuze aan de boer, al is ook hij op dit vlak een tussenschakel. Uiteindelijk zal de vraag van de retail moeten komen. Als een retailer een keten wil opzetten met sojavrije voeding, dan zijn we bereid om daarin te participeren en daarin mee te werken. Technisch is het perfect mogelijk. We kunnen de grondstoffen aankopen. Om heel de Vlaamse varkenshouderij sojavrij te maken, zijn op korte termijn te weinig grondstoffen beschikbaar, zoals veldboonen en erwten. Het is een ketenverhaal. Je hebt er een hele keten voor nodig. Alleen zal je dat niet kunnen. Maar voor ons is het geen doel op zich om sojavrij te produceren.”

Potentieel

Bij Arvesta zien ze mogelijkheden met sojavrije voeders. „We hebben in het verleden al eens sojavrije voeders geproduceerd en hebben daar veel uit geleerd”, zegt Bogaerts. „Varkens vanaf 20 tot 25 kilo – dus niet in de

biggenfase – grootbrengen tot wanneer ze slachtrijs zijn (120 kilo) is perfect mogelijk zonder sojaschroot. Op basis van ons eigen onderzoek hadden we die conclusie al. De nieuwe test heeft dit bevestigd. De technische resultaten voor groei, voederopname en voederrefficiëntie gaven gelijke resultaten. Maar het slachttrendement was minder. Ze waren iets minder bevestigd en wat vetter. Is het toevallig of echt zo? Willen we dat op niveau houden, dan vraagt dit nog bijkomend onderzoek. Het sojavrije voeder is wel duurder. Je moet goed naar de essentiële aminozuren kijken zodat die op hetzelfde niveau blijven. De meeste (semi)essentiële aminozuren zijn vandaag ook onder synthetische vorm op de markt zodat verder geoptimaliseerd kan worden.” Arvesta wil zelf een duurzame landbouw ontwikkelen maar soja wordt niet helemaal afgezworen. Tegen 2026 kiest de veevoederproducent voor 100 procent gecertificeerde soja. „Soja is geen slechte grondstof maar heeft een negatieve connotatie door de ontbossing. Door gecertificeerde soja voorkomen we ontbossing.” Het project moet Vlaanderen minder afhankelijk maken

van soja. „Vlaanderen is bezig met een actieplan voor alternatieve eiwitbronnen”, zegt Palmans van PVL. „De vraag over soja en eiwitbronnen komt vroeg of laat op stapel. Is het wel verantwoord om zo veel soja op grote schepen in te voeren om hier varkens te voeden? Als de soja niet meer tot hier komt, zijn we er dan op voorbereid? Onze proef toont aan dat het mogelijk is om voeders zonder soja te produceren en varkens kunnen ook opgroeien zonder soja. Ook alle tussenoplossingen met minder soja zijn mogelijk. Er hangt wel een kost aan vast. Het onderzoek is belangrijk om wereldwijd de afhankelijkheid van soja af te bouwen. We willen niet het verhaal brengen dat we het zonder soja moeten doen. We willen vooral het verhaal brengen: het kan ook zonder soja.”

Tekst: Matthias Vanheerentals

Beeld: Susan Rexwinkel

Heeft u vragen en/of opmerkingen neem dan contact op met onze redactie via redactie@pigbusiness.nl of tel. 0314 - 62 64 38

Consument moet meer betalen voor sojavrij varkensvlees

Sojaschroot is een erg interessante grondstof voor varkensvoer vanwege het hoge eiwitgehalte, de goede verteerbaarheid en erg interessante aminozuursamenstelling. Op dit moment is het nutritioneel de meest efficiënte plantaardige eiwitbron voor varkens. Omwille van de milieu-impact wordt het gebruik van soja meer en meer in vraag gesteld. Daarom wordt er gezocht naar alternatieven voor sojaschroot die minder impact hebben op het milieu en de afhankelijkheid van eiwit van buiten Europa verkleinen. Er zijn diverse initiatieven genomen om meer lokaal eiwit te produceren als onderdeel van de Europese Farm to Fork-strategie. Aangezien de Europese sojaproductie nog

in de kinderschoenen staat, is het op korte termijn realistischer om in te zetten op alternatieve grondstoffen om geïmporteerde soja te vervangen. Op dit moment worden er nog steeds heel wat neven- en reststromen verwerkt door de veevoederindustrie. Binnen de huidige Europese vleesproductie zal de productie van sojavrij voeder waarschijnlijk duurder zijn dan de huidige gangbare productie. Sojavrij voeder is enkel mogelijk als de consument bereid is om ook een inspanning te leveren en extra betaalt voor vlees en eieren die sojavrij geproduceerd zijn. Alternatieve verdienmodellen winnen bovendien aan belang en sojavrij of soja-arm voederen past in dit plaatje.